

Nr. 171/358/

Pirmadienis, 1946.VII.29

IŠ VISO PASAULIO

- ŠIANDIEN PRASIDEDA Paryžiuje taikos konferencija arba, kaip Londonas vadina, taikos kongresas. Byrnes JAV delegacijos priešaky, palydėtas paties prez.Trumano Vašingtone aerodromu, šeštadienį, prieš išskrisdamas konferencijon, pareiškęs, jog laimingu būdu Amerikos politinė padėtis po šio karo geresnė, negu po pirmojo karo. Visi amerikiečiai, abi didžiosios partijos, esą vieningi užsienių politikos klausimais. Izoliacija nėra saugumas. Esu įsitikinęs, pareiškęs Byrnes, jog per mėnesius ilgų pastangų esame kelyje į taiką. Ir mažosios tautos taikos konferencijoj turinčios būti išgirstos. Konferencija reiškianti pradžią, o ne galapastangų taikai. Prez.Trumanas ministeriui palinkėjo laimingos kelionės, pabrėždamas, jog visa Amerika stovinti už Byrnes, kad būtų pasiekta taikos, kuri remiasi Atlanto charta ir JT principais. Britų delegacijai vadovauja min.pirm.Attlee, nes, Londono žiniomis, Bevinas sunegalavęs ir, gydytojų patariamais, turįs savaitę pailsėti. Su gausinga Tar.Rusijos delegacija, kaip šeštadienį iš Londono pranešta, atvyksta ir tarybinių respublikų Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai. Atidarant konferenciją, sveikinamąją kalbą pasakysias min.pirm. ir užs.reik.min.Bidault. Kalbėsia ir kitų delegacijų vadovai. Paskui busianti nustatoma konferencijos darbotvarkė, keturių užs.reik.ministerių konferencijos jau apsvarstyta, kuri dabar galėsianti būti arba priimta, arba atmesta, arba pakeista. Konferencijos pagrindiniai svarstomieji dalykai yra taikos sutartys su Italija ir keturiomis buv.vasalinėmis valstybėmis: Vengrija, Bulgarija, Rumunija ir Suomija. Svarbiausioji problema, kaip Londono komentatoriaus pažymi, - Vokietija čia nebūsianti svarstoma. Vakarykštė anglų spauda apgailestauja, kad Bevinas dėl ligos negalįs dalyvauti konferencijos atidaryme. "Observer" pastebi, jog konferencijoj dominuos Rytų ir Vakarų ideologijos ir tai busias geras "berometras internacionalinei atmosferai". "Sunday Times" manymu, čia busiančios dvi problemos svarbiausios: Dunojaus valstybių kontrolė ir Viduržemio jūros kontrolė. Dėl antrosios rusai esą padarę kompromisą, bet Vidurinėj Europoj Rusija siekianti imperialistinių tikslų. "Sunday Pictorial" rašo, jog konferencija parodysianti, kokia linkme plėtosis ideologijos ir kokią rolę turi mažesnios valstybės. Šio ryto žiniomis, į konferenciją suvažiavo per 2000 delegatų: Attlee vakar atskridęs 4 val. vėliau už Byrnes, kuris pareiškęs, jog Amerika remianti tuos taikos sutarčių dalykus, dėl kurių keturi ministeriai yra susitarę, bet rezervuojanti teisę pakeisti tai, dėl ko nesusitarta. Be to, jis pabrėžęs, jog čia ir buv.priešo valstybėms busia duodama išsikalbėti. Australijos atstovas Dr.Evatt pasakęs, kad taikos sutartys turinčios būti sudaromos demokratiniu būdu. Londono žiniomis, konferencijos atidaromasis posėdis prasidėsias apie 17 val.

- PRANCŪZIJOJ, kaip iš Londono pranešta, vakar Lione ryšium su taikos konferencijos pradžia pasakęs kalbėtin. pirm. Bidault, ypač pabrėždamas, jog Prancūzija nieko nereikalaujanti be garantijos savo saugumui. Jokie pasauliui saugumo nebūsią, jei Prancūzijai būsią grasinama. Ne saugumas einas iš nevienodos laisvės Vo-kietijos atžvilgiu. Imtis kokių priemonių centrinei Vokietijos vyriausybei sudaryti, kol nenustatytos jos sienos, oš pavojinga. Bet Prancūzija pasirengusi lojaliai bendradarbiauti su kitomis okupacinėmis Vokietijos pajėgomis dėl ekonominės vienybės; iš-skiriant iš Vokietijos Saaro sritį. Vakara kalbėjęs ir gen. de Gaulle, taip pat pabrėždamas, jog Prancūzijos saugumui svarbu Vokietija. Vokietija turinti tapti federalinė iš 9 valstybių, o jos sienos rytuose turinčios eiti sulig Oderiu, vakaruose - sulig Rėinu. Rūhro sritis turinti būti internacionalinėj kont-rolėj politiniu ir ekonominiu atžvilgiu. Europa turinti tapti tiltu tarp Rusijos ir JAV, dėl to svarbi esanti sąjunga tarp D. Britanijos ir Prancūzijos. Kaip Londonas praneša, Prancūzijos vyriausybė pasiuntusi notą Austrijos vyriausybei pranešdama, kad Austrijoje prancūzų zonoje vokiečių nuosavybė būsianti traktuo-jama Austrijos atsistatymui palankiu būdu.

- AUSTRIJOJ, Londono žiniomis, sovietai Vienoje suėmę 5 valdi-ninkus, kuriems buvo pavesta administruoti žydų turta.

- VENGRIJOJ, kaip Londonas sako, nuo ateinančio trečiadienio įvedamas naujas piniginis vienetas - guldenas, kurio vertė 4 mi-lijardai ligšiol buvusių pengų.

- UŽS.REIK.MIN. J. MASARYK, iš Pragos išvykdamas į taikos konferen-ciją, pranešęs, jog iš Čekoslovakijos ligšiol esą jau iškeldinta apie 1 mil. vokiečių: apie 700.000 į amerikiečių zoną Vokietijoj, apie 250.000 - į rusų zoną.

- JUGOSLAVIJOJ, Frankfurto žiniomis, pascigijama žinia, kad tenai esą teroristų žudomi katalikų kunigai. Tai esanti propaganda prasidedant taikos konferencijai. Marš. Tito, kaip Londonas sako, pareiškęs, jog Jugoslavijoje esą reacionierių; kurie nori su-klindyti krašto atsistatymą. Daugumas katalikų esą nusistatę prieš tautą.

- ALBANIJOJ, Beromünsterio žiniomis, įvykę protesto mitingų, ko-dėl jai neleidžiama dalyvauti taikos konferencijoj.

- PALESTINA, kaip praneša Londonas, pagal anglų ir amerikiečių komisijos Palestinos reikalams planą, turinti tapti federalinė valstybė, kurioje būtų dvi sritys - arabų ir žydų, autonomiškos vidaus reikalais ir centralizuotos, - dalyvaujant centrinėj val-džioje arabams, žydams ir anglų mandato jėgoms, - krašto saugumo, finansų ir susisiekimo reikalais. Bet arabai atkakliai priešina-si tokiam Palestinos padalijimui.

- NURNBERGE šeštadienį pabaigė D. Britanijos prokuroras Shawcross savo 8 valandas užtrukusią kalbą, antroje tos kalbos daly tarp kit-ko pažymėdamas, jog diktatūra, už kurios kaltinamieji teisinda-miesi dabar slepiasi, jie patys sukūrę. Gal būt, vieni kaltesni, negu kiti, bet kaltė nemažėjanti tūkstančiais ar milijonais kar-tų ją seikėjant. Nuo įjūsų, teisėjai, priklauso, ar bus išlaikyta teisingumas ir teisė. Si byla tapsianti kertiniu akmeniu teisin-gumui ir įstatymams. Žmogus stovi viršum valstybės, o valstybė ir įstatymai yra žmonėms. Valstybė didelė, bet žmogus turi teis-es, kurios remiasi natūraliosiomis teisėmis, lygiai kaip žmogus

DN Nr.171/358/,VII.29

yra Dievo paveikslas. Prokuroras, kaip New Yorkas praneša, pareikalavęs kaltinamiesiems mirties bausmės.

- RAUDONOJO LAIVYNO DIENA vakar buvo švenčiama Tarybų Sąjungoje. Generalissimas Stalinas išleides įsakymą, kuriuo pagerinami nusipelnę laivyno vyrai. Į Leningrado uostą buvo atplaukęs tų iškilmių proga Anglijos lėktuvnešis "Triumph", vadovaujamas adm. lordo Fraser.

- 420 MALDININKŲ iš Belgijos, Šveicarijos, Olandijos, Luksemburgo ir iš visų Prancūzijos sričių keliauja į mažamestali Vezelay, 116 km į pietus nuo Paryžiaus, į "taikos kryžiaus žygį", kuris įvyks liepos 31 d. Apie 50.000 dalyvių laukiama toje bažnytinėje iškilmėje, jų tarpe karinių delegacijų iš D. Britanijos, JAV, Kanados ir Prancūzijos, taip pat diplomatijos ir dvasininkijos asmenybių ir popiežiaus nuncijaus /"Neue Presse" Nr.52, 7.24/

- PREZ. TRUMANAS savo V.27 laiške senatoriui Owen Browster nusiškundžia, kad Rusija niekada nėra iš savo pusės pasiuntusi pakvietimų, nors jos laikraštininkai, profesoriai ir daug kitų J.A.Valstybėse buvo karališkai priimti ir pavaišinti. JAV nėra savęs iš rusų jokių leidimų keliauti po Rusiją savo laikraštininkams arba profesoriams, JAV ambasadoriams neleidžiama keliauti kur nori be palydovų. Portlando YMCA siūlė; kad visi Amerikos Kongreso nariai per dvejis metus aplankytų Tar.Rusiją ir visi Tar.Rusijos Aukščiausiosios Tarybos nariai aplankytų JAV. Dr.Conant, būdamas Maskvoje su Byrnes, negavo leidimo pasveikinti Rusijos mokslų akademijos. Abipusiai atsilankymai padėtų išsklaidyti nepasitikėjimą Prezidentas su ironija pyžni, kad amerikiečiai negali "užplūsti" kito krašto, kol jis nenori jų /SaS Nr.203, VII.24/.

- J.A.VALSTYBĖSE kariuomenė projektuoja gamintis atomines raketas, kurios lėktų su 3200 km per valandą. Jas kontroliuotų su radaru ir per radiją. Raketa tikėtų kovoti su aukštai skrendančių bombonešių sračiais, tarp kurių ji sprogtų. Gen.Everett Hughes pareiškė, kad jos galimūmėi esą neriboti ir kad ji galinti nuskristi 32.000 km. Jau ieškoma vietų J.A.Valstybėse ir Ramiajame vandenyne, kur galima būtų atlikti šios nepaprastus bandymus /"Le Figaro" Nr.593, VII.10/. Amerikiečių 29 lėkiančiųjų tvirtovių B-29 grupė bandys nulėkti 18.000 km be nutūpimo tarp Honolulu ir Kairo per šiaurinį polių ir šiaurinę Kanadą, bet vengs Rusijos. Jei oras bus tinkamas, tai šią kolionę ji galės atlikti per 43 val. Paskutinis rekordas buvo 12.757 km tarp Guam ir Vašingtono /"Le Monde" Nr.487, VII.17/. J.A.Valstybėse šiais metais derlius bus trečdaliu didesnis už vidutinišką 1935-1945 metų. Bet maisto "trūksta", nes dėl didelių uždarbių visi perkasi geresnį ir daugiau maisto negu prieš karą. Balandžio mėn.fabrikuose per valandą uždirbo 1,06 dol., gegužės mėn. 1,67 dol.; per savaitę balandyje 42,92 dol., nors per karą uždirbdavo daugiau dėl ilgesnio darbo laiko ir antvalandžių brangumo /SaS, Nr.203, VII.24/.

- OLANDIJOJ karalienė Wilhelmina, atidarydama parlamentą VII.23, pareiškė, kad Olandija sieksianti nedidelio sienos pakeitimo rytuose. Ji patvirtino, kad Indonezijos gyventojai dar nėra pribrendę patys valdytis. Ispanija ir Olandija pasirašė orinio susisiekimo sutartį. Nustatyta Olandijos-Zenevos-Barcelonos-Madrido linija. Anglija ir JAV yra jau seniai tokią sutartį pa-

4. sirašiusios /SaS Nr. 203, VII. 24/. Olandijos princas Bernardas atskrido su savo lėktuvu į Renfrow aerodromą Šotlandijoje, - kur inspektuos ten apmokomą olandų karinamąją /SaS Nr. 202, VII. 25/.

VIETOS ŽINIOS

- 25 METAI nuo JAV pripažinimo Lietuvos de jure vakar mūsų kolonijos buvo minimi "Vyties" bendr. salėje, - kur plk. Tartvilas tarė trumpą įvedamąjį tam paminėjimui žodį. Dr. Meškauskas savo paskaitoje paagrino, kaip tas de jure pripažinimas įvyko, paliesdamas ano meto JAV ir Rusijos santykius. Be to, jis pateikė trumpą peraitos savaitės politinių įvykių apžvalgą. Gale Komiteto pirmin. inž. Pabūštas padarė pranešimą apie būsimąjį DP patikrinimą, atliekamą karinės valdžios.

- GIMNAZIJOS mokytojų tarybos posėdis bus rytoj /VII. 30/ 15 val. gimnazijos patalpose. Gimnazija šiandien vėl pradėjo darbą. Naujieji mokslo metai buvo pradėti birželio 3 d. Šiuo metu mokosi 123 mokiniai - 63 berniukai ir 60 mergaičių, tuo būdu viensi klasei tenka maždaug 16 mokinių. Per atostogas mokiniai drauge su mokytojais padarė dvi ekskursijas - į Grüntena ir Ottobourą.

- ESTŲ RINKTINĖ vakar sporto halėje, revanšuodamasi, vėl smarkiai pralaimėjo krepšinio rungtynėse su mūsų "Šarūnu". Estų reprezentacinė krepšinio komanda buvo atvykusi iš Gaislingen YMCA. Stebint pilnai žiūrovų salai, teisėjams Svontickui ir Raccovičui prisistatė šia komandų žaidikai: octų YMCA - Poolma, Alt, Härma, Valtmann, Timoon, Raas, Pilli, Paas ir Lepik; "Šarūno" - Puzinauskas, Norkus I, Norkus II, Bagdonas, Mackevičius, Varkala ir Duliūnas. Nuo pat pirmos žaidimo minutės išsivystė didelė sparta, kuri apdiktavo estai, o šarūniečiai, būdami dideli spartos meisteriai, su malonumu priėmė. Eilė eilė metimų tuščiomis. Meta Norkus - nėra, Puzinauskas - nėra, Bagdonas - nėra... Krepšys atrodė pradžioje užrištas. Tačiau iš lėto atsirižo ir kėlinys pasibaigė 35:14 "Šarūno" naudai. Per antrą kėlinį vėl tas pats: puikūs šarūniečių dariniai vidury aikštės buvo nesėkmingi prie krepšio, mus lydėjo nesėkmė. Tačiau ir antras kėlinys davė mūsiškiams žymią pergalę - 48:12. Rungtynes tuo būdu laimėjo "Šarūnas" pasekme 83:36. Kolbant apie svečius, reikia pasakyti, kad jiems trūko taiklaus metymo, kamuolio valdymo ir ištvermės. Šiaip rungtynės praėjo gana draugiškai. Šiandien 11 val. svečiai išvyko į Mommingoną, kur žada sužaisti krepšinio ir tinklinio rungtynes prieš vietos stovyklos rinktines.

- "ŠARŪNO" KREPŠININKAI, kaipo krepšinio reprezentantai ir turintieji stažą, rūpindamiesi pakelti krepšinio lygį kitose lietuvių stovyklose, išvyksta treniruoti šių stovyklų komandų: Schweinfurto - Andralis II, Dillingeno - Norkus I, Chimingeno - Norkus II, Dinkenbühl - Bagdonas ir Wiesbadeno - Varkala. Treniruotės užtruks apie 7 dienas.

- ANSAMBLIO REPETICIJOS: antradienį ir trečiadienį - 17 val. sopranai, 18, 30 val. altai, 20 val. tenorai ir 21 val. bosai; ketvirtadienį - 18, 30 val. moterys, 20 val. vyrai; penktadienį - 20 val. visas choras; šeštadienį 20 val. vyrų choras.

- PLAUKYMO KURSŲ laikas nuo šios dienos, prasidėjus mokslui mokyklose, bus kasdien 14-18 val.